

Krabička vzpomínek

KATHRYN HUGHESOVÁ

POUČENÍ

Z MINULOSTI

NÁM DÁVÁ

NADĚJI

NA LEPŠÍ

BUDOUCNOST

COSMOPOLIS

KATHRYN HUGHESOVÁ

*Krabička
vzpomínek*

Krabička vzpomínek

KATHRYN HUGHESOVÁ

POUČENÍ

Z MINULOSTI

NÁM DÁVÁ

NADĚJI

NA LEPŠÍ

BUDOUCNOST

COSMOPOLIS

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

THE MEMORY BOX

Kathryn Hughes

Copyright © 2021 Kathryn Hughes

Translation © Iva Bartíková, 2022

© Grada Publishing, a. s., 2022

Z anglického originálu *The Memory Box*, vydaného nakladatelstvím HEADLINE REVIEW, součásti HEADLINE PUBLISHING GROUP,

A Hachette UK Company v roce 2021, přeložila Iva Bartíková

Odpovědná redaktorka Markéta Šlaufová

Redakční úpravy Dana Řezníčková

Korektura Julie Gonzálezová

Obálka Martina Charvátová

Grafická úprava a sazba Roman Křivánek, Art007

Vydala Grada Publishing, a. s., pod značkou Cosmopolis v Praze roku 2022 jako svou 8682. publikaci

Tisk FINIDR

Grada Publishing, a. s.,

U Průhonu 22, Praha 7

ISBN 978-80-271-6677-0 (ePub)

ISBN 978-80-271-6676-3 (pdf)

ISBN 978-80-271-3610-0 (print)

2019

Bílí králíci. To byla první slova, která jsem řekla dnes ráno. Opakuji je odnepaměti každý první den v měsíci. Prý to přináší štěstí. Možná si tukáte na čelo, že jsem se zbláznila, jenže já dnes slavím svoje sté narozeniny, takže na tom asi kus pravdy bude.

Někteří považují moji dlouhověkost za zázrak, ale já se domnívám, že délka života nám je dána v okamžiku početí a že za ni nevděčíme nezlomnému duchu či moderní medicíně. A už vůbec nesouvisí s bílými králíky, samozřejmě. Jednoduše ji máme zapsanou v genech. Když mi bylo dvanáct let, lékaři mi oznámili, že se s vysokou pravděpodobností nedožiji ani dvacítky. Všechny ty lékaře jsem přežila. Celou dobu se ale snažím podávat osudu pomocnou ruku. Starám se o sebe co nejlépe. Nic nepřeháním, ale ani si toho moc neodříkám. Sem tam si dopřeji dortík, gumové medvídky a podobné dobrůtky, protože, jak se říká, žijeme jen jednou. Někteří lidé tvrdí, že za svůj dlouhý život vděčí skleničce whisky. „Každý večer si trošičku navlhčím rty, jak to dělají Skotové,“ říkávají, i když žádného Skota neznají. Já si raději příležitostně loknu ginu. Pozor, klasického ginu, ne těch novodobých výstřelků, jaké běžně seženete v obchodě. Kdo by si dobrovolně koupil gin s příchutí rebarbory a zázvoru? Tak či onak, osud, štěstěna či geny zařídily, že se dnes dožívám sta let. Nebojte se, možná jsem stará jako Metuzalém, ale rozum mi ještě slouží dobře. Jsem spolehlivá vypravěčka. Můžete mi věřit.

Ve všední den je společenská místnost vkusně zařízená v tlumených odstínech karamelové, hnědošedé a pistáciové barvy s měkkými sedačkami, do kterých se zaboříte jako do vřelého objetí. Dnes večer ji však ozvláštňují pestrobarevné papírové řetězy, jaké obvykle dělávají děti na základní škole. Nepochybně je vytvořily drobné prstíčky kroužku šikovných rukou. Nad větrací mřížkou se vznášejí tři stříbrné balonky – jednička a dvě nuly. Černé ubrusy na stolech jsou poseté třpytivými hvězdičkami, které bude muset nějaký chudák ráno uklidit. Už teď vidím, že zůstanou zašlapané v koberci nejméně do Vánoc.

Nad provizorním tanečním parketem v rohu stojí čtyřpatrový piškotový dort s džemem a se šlehačkou, ozdobený množstvím svíček. Dozajista ho objednal Frank, to na něj docela sedí. Budeme ho dojídat celé týdny.

Přemýšlím o tom, jestli si dovedete představit, jak vypadá taková stoletá žena. Pokud nejste proti, dám vaši fantazii impulz. Fajn, tak se na to podívejme... Kdysi medově plavé vlasy mi vybledly do stříbrna, ale to by vás zřejmě napadlo i bez mé nápovědy. Kromě toho už ani zdaleka nejsou tak husté jako v mládí a to chmýří, co z nich zbylo, upravuji do účesu, který se podle Candice nazývá vrstvené mikádo.

Pokožku na ruku mám průsvitnou, s jaterními skvrnami a protkanou modrými žilkami. Ruce vždycky váš věk spolehlivě prozradí. Ruce a krk. Klouby na prstech mám vinou artrózy tak oteklé, že až nakonec natáhnu bačkory, budou mi muset rozřezat prsteny, a pod lakem na nehty (ano, stále si je lakuji) mají mé rýhované nehty nevábný nažloutlý nádech. Vyvaruji se okřídlených přirovnání, abych popsala své oči, protože se dosud nenašel nikdo, kdo by byl schopen jednoznačně určit, jestli jsou modré,

KRABIČKA VZPOMÍNEK

nebo zelené. Asi se mění podle nálady. Jisté však je, že už jsou poněkud zakalené.

Lidé říkají, že jsem dostala do vínku krásnou pleť. Připouštím, zčásti za ni skutečně vděčím genům, ale řeknu vám tajemství – už téměř osmdesát let si tvář natírám speciálním krémem. Když jsem ještě žila na statku ve Walesu a naše krávy měly suchá, popraskaná vemena, potírali jsme jim je zklidňující mastí. Ano, čtete dobře. Můj recept na hezkou pleť je mast na vemena. Nemáte zač. Příroda mi nadělila i zdravé zuby. Samozřejmě že už nejsou bílé jako kdy-si, ale alespoň je mám pořád v ústech, a ne ve sklenici u postele. Zamlada jsem věčně strkala prsty do popela a čistila si jím zuby. Kromě toho jsem se nikdy nevyhýbala odvážné rtěnce. Proč bych nezvýraznila to nejkrásnější na svém obličejí? Dnes jsem zvolila odstín Ruby Woo od nějakého Maca. Dostala jsem tu rtěnku od Candice. Doufám, že nebyla drahá, protože ona toho příliš nevydělává. Koupila mi i zápisník na pět let dopředu. Někdy mě udivuje, jak je ta mládež optimistická.

Na oslavu jsem si oblékla jednoduché, bezvadně střižené černé šaty. Řeknu vám, oděv takové výjimečné kvality obvykle není levný špás, ale naštěstí pracují v našem second handu dvě milé starší prodavačky, které nemají o módě ani potuchy. Chtěly za ně deset liber. Představte si, deset liber!

Jelikož nejsem odkázána na to, abych okrádala sekáče, dala jsem jim třicet, slušně jsem se rozloučila a nechala jsem je, aby si lámaly hlavu nad tím, co oblečou figuríně ve výkladu, které jsem šaty svlékla.

Rozhlížím se po společenské místnosti, hledám známé tváře. Většinu hostů neznám a nerada se příliš vyptávám. Pravděpodobně je naverbovali z ulice, aby nás na oslavě nebylo málo. Někteří lidé přijdou kamkoli, kde se můžou zdarma najíst. Přestože lampy svítí jen tlumeně, všimnu si, že v jednom ušáku v koutě sedí Frank.

Frank je ten nejlepší přítel, jakého tady momentálně mám. Přistěhoval se před několika měsíci, zpočátku se sice choval trochu odměřeně, ale časem si mě oblíbil. Pokývám směrem k němu a on si nadzvedne na pozdrav neviditelný klobouk. Co vám o něm ještě prozradím? Nedovolím si tvrdit, že je to nejlepší člověk na světě, protože všechny lidi na světě neznám, ale nepochybně by se umístil v první desítce. Je to náramný fešák s pečlivě upravenými vousy. Nedivila bych se, kdyby si je zastříhával pomocí pravítka nůžtičkami na nehty, aby dosáhl vizáže hodné Errola Flynna. Má světle modré oči a hlavu mu zdobí záplava hustých vlasů, bílých a zvlněných jako točená zmrzlina. Docela mu je závidím. Navíc je mladý, je mu jen něco přes osmdesát, což znamená, že já jsem pro něj až příliš stará. A i kdybych nebyla tak stará, nejsem jeho typ. Frank žil padesát sedm let se svým Ernestem, poslední čtyři roky byli dokonce manželé. Navíc přijal jeho příjmení a celé město je znalo jako pana a pana Myersovy. Tomu říkám pravá láska.

Z nějakého nevysvětlitelného důvodu pustili hudbu na maximum, a celá budova se otřásá v základech. Příšerné dunivé basy mi rozechvívají nitro, mám pocit, jako by mi někdo dupal po hrudi, ale nebudu si stěžovat. Nic neprozradí váš věk víc, než když jiné požádáte, aby ztišili hudbu.

Prsty nahmatám zlaté zapínání na kožené lakované kabelce. Stejnou má i Její Veličenstvo. Často přemýšlím, co si do ní asi odkládá. Možná citronové bonbony nebo cukříky pro koně. Britská královna s sebou nemusí nosit peníze ani klíče od domu, a přece má kabelku vždy zastrčenou v ohybu lokte. Věděli jste, že mi poslala blahopřání? Je na něm její fotografie, má na sobě kanárkově žlutý kostým a klobouk stejné barvy. Prý ji těší, že slavím sté narozeniny, napsala mi, a že mi přeje všechno nejlepší. I ona vypadá na svůj věk velmi dobře.

Pozor, přichází Candice. Prsty si zacpává uši a rozhořčeně kroučí hlavou.

KRABIČKA VZPOMÍNEK

„Ahoj, Candice.“

„S kým si to povídáš, Jenny? Viděla jsem, že si něco mumláš pod fousy. Samomluva je první příznak duševní choroby.“

„Ale coby, jen nahlas přemýšlím. Nedělej si starosti.“

„Poprosila jsem je, ať ten bordel trochu ztiší. Mám ti přinést další drink?“

„No, když jinak nedáš... Nalij mi prosím sklenici šampaňského.“

„Máš rozmazanou rtěnku. Počkej, opravím ti to.“ Jazykem si navlhlí špinavý kapesník, přejede mi kolem úst, jako bych byla nějaké ušpiněné děcko. Víím, že to myslí dobře, ale rtěnku si umím opravit sama, děkuji pěkně. Ne že bych byla nevděčná, to ne. Candice je milá a mám ji ráda. Práci v domově vnímá pouze jako dočasné řešení. Sní o tom, že si udělá kosmetický kurz nebo něco takového, a mám dojem, že je hlavní živitelkou domácnosti. Žije se svým přítelem, který je podle mě naprosto nemožný, ale Candice je do něj až po uši zamilovaná. Věčně poslouchám jen „můj Beau tohle“ a „můj Beau tamto“.

Zpočátku jsem si myslela, že trochu přehání, když ho oslovuje francouzskou přezdívkou, ale pak se ukázalo, že Beau je jeho pravé jméno. Alespoň to Candice tvrdí. Věřili byste tomu? Je hudebník. Ne moc úspěšný, ale přece. Vsadím se, že se ve skutečnosti jmenuje Keith nebo tak nějak.

Candice se už vrací ke mně, v jedné ruce drží dvě skleničky šumivého vína, ve druhé papírový tácek s jednohubkami ze švédských stolů.

„Dobrou chuť, Jenny. Kanapky s uzeným lososem a okurkou, malé karbanátky a pár tvých oblíbených cherry rajčátek.“

Na kolena mi rozprostře ubrousek, pak se posadí na boční opěrku mého křesla a napije se vína. „Sto let, hm? Jaké to je – slavit centurion?“

„Netuším, drahá. Nikdy jsem nesloužila v římském vojsku.“

„Cože?“

„Oslavuji centenarium.“

„Aha, jasně. Tak či onak, neumím si představit, že bych žila tak dlouho.“

Rozsvítí se světla a hudba zeslábně na přijatelnou úroveň, až připomíná zvukovou kulisu v supermarketu.

„Až se ty dožiješ mého věku, už to nebude taková zvláštnost. Pochybuji, že si za to vysloužíš pozdrav od hlavy monarchie, ať už to bude kdokoli. Kolik je ti vlastně let?“

„Letos mi bude třiadvacet.“

„Takže ses narodila – kdy? V devadesátém šestém?“

Nakloní se blíž a žertovně do mě šťouchne. „Správně! Fíha, pořád ti to pálí. Jsi super chytrá. I já bych chtěla tak vynikat v matice.“

Člověk by si pomyslel, že jsem právě vyřešila řadu kvadratických rovnic, a ne pouze odečetla třiadvacet od dva tisíce devatenáct. Dnešní mládež mě občas přivádí k zoufalství.

Vtom zaslechnu, že jí vibruje mobil. Candice vstane, vyloví ho z kapsy a se svráštěným čelem se zahledí na rozsvícený displej. Rychle vytuká esemesku, její palce na okamžik vypadají pouze jako šmouha černého laku na nehty.

„Vždyť jsem mu říkala, že se zdržím,“ vzdychne. „Někdy se mi zdá, že ho chytá skleróza.“ Ukáže mi fotografii dospělého muže, který nasadil rozmrzelou grimasu a vystrkuje spodní ret jako rozmazlený utřinos. Do čela zakrytého červeným šátkem mu padá patka havraních vlasů, a přestože mu část obličeje zakrývají sluneční brýle se světle fialovými skly, vidím, že oči má orámované černou tužkou. Nikdy nevěřte muži, který nosí sluneční brýle uvnitř. A pokud jde o namalované oči, asi tušíte, co si myslím.

„To je Beau?“

Candice něžně pohladí displej bříškem ukazováčku a usměje se na obrázek. „Není rozkošný? Vyfotil se, aby mi ukázal, jak je smutný, že nejsem doma. Prý nemá co jíst, chudáček.“

KRABIČKA VZPOMÍNEK

„Nohy mu neslouží?“

„Jistěže slouží. Jde jen o to, že obvykle vařím já.“ Strčí si mobil zpátky do kapsy. „Zabalím mu něco ze švédských stolů.“ Napije se šampaňského a nenápadně mrkne na hodinky. „Teď se cítím špatně,“ zamumlá. „Měla jsem mu to ráno připomenout, ale když jsem odcházela, ještě spal a nechtěla jsem ho budit.“ Prsty si zabubnuje po stehně. „Pokud chceš, klidně jdi domů. Kvůli mně tady zůstat nemusíš.“

Položí mi ruku na rameno. „To nepřichází v úvahu. Dnes je tvůj velký den a neodejdu, dokud tě neuložím do postele.“

„Nechci ti přidělovat nepříjemnosti.“

Zamračí se. „Nepříjemnosti? Neboj se. Beau není takový. Když ví, kde jsem, nevadí mu, když si jednou za čas vyjdu do společnosti.“

„To je od něho velkorysý,“ poznamenám, ale Candice sarkasmus v mém hlase nepostřehne.

Najednou mě docela přejde chuť slavit. Papírový tácek s občerstvením, který jsem si položila na kolena, nespĺňuje svůj účel. Vlhkem se celý zvlnil a hrstka cherry rajčat se rezignovaně skutálela na podlahu. „Candice, raději už si půjdu lehnout.“

„Ani náhodou!“ vykřikne, vyskočí na nohy a z konferenčního stolku mi nechtěně shodí sklenici se šumivým vínem.

„Doprčic,“ zašeptá a sehne se, aby sklenici zvedla. „Ještě že se to nerozbilo. Přinesu ti nové víno a připijeme si. Nemůžeš jít spát, ještě jsme nerozkřájeli dort.“

Zatleská, aby upoutala pozornost hostů. „Lidičky, poslouchejte. Jenny se potřebuje vyspat, aby byla zítra krásná a svěží, proto nakrájíme dort a zazpíváme jí *Hodně štěstí, zdraví*.“

Zatímco Candice zapaluje svíčky, někdo utrousí prastarý vtíp o tom, že bychom měli pro jistotu přichystat hasicí přístroj.

Svíček není sto, to by bylo absurdní, ale napočítala jsem jich alespoň padesát a jsou rovnoměrně rozmístěné na všech čtyřech patrech dortu.

Po mém boku se objeví Frank a nabídne mi rámě. „Smím?“

Voní nádherně jako vždy. Posunu se na kraj křesla a posbírám síly na to, abych se postavila. Jednou rukou zatlačím do opěrky křesla, Frank mě šikovně nadzvedne, takže se mi podaří postavit se hned na první pokus. Podá mi hůlku a nepustí mě, dokud si není jistý, že nespadnu. Dort je na opačném konci místnosti a já se obávám, že svíčky shoří dřív, než se k nim šnečím tempem doploužím. Candice to nedomyslela. Zatímco se ztěžka vleču dopředu, hosté zpívají *Hodně štěstí, zdraví* v mučivě pomalém rytmu. Za povzbuzujícího potlesku se mi podaří nabrat dost dechu, abych sfoukla těch pár svíček, které ještě nedohořely. Na rameni ucítím Frankovu dlaň, vroucně mě obejmje a vtiskne mi polibek na tvář. „Všechno nejlepší k narozeninám, Jenny.“

Candice si přiloží ruce k ústům a zakřičí: „Proslov!“

Nastane dychtivé ticho a mně se nervozitou stáhne hrdlo.

Většinu hostů neznám, jsou to vlastně cizí lidé, které přemluvili, aby přišli na narozeninovou oslavu stařeny, co přežila všechny své blízké. V duchu si promítnu uplynulé roky svého života. Připadám si, jako bych se dívala na starý filmový pás s černobílými okénky, kde se lidé pohybují trhaně a mnohem rychleji než ve skutečnosti.

* * *

Když se vrátím do svého pokoje, sednu si na kraj postele, Candice si klekne na podlahu a svléká mi punčochy. Všimne si, že mám oteklé kotníky, a bez váhání mi je promasíruje. Nevím sice, kolik jí platí, ale rozhodně si zaslouží víc.

„Jak se ti líbila oslava?“ zeptá se.

„Moc, má milá,“ odpovím upřímně. „Už si ani nepamatuji, kdy naposledy někdo přichystal večírek na mou počest.“

KRABIČKA VZPOMÍNEK

Vstane a hodí punčochy do koše na prádlo. „Chceš pomoci svléknout šaty?“ nabídne se. Ani nepočká, než odpovím, a rozepne mi zip na zádech. „Tak, ostatní nechám na tobě. Zatím ti uvařím kakao.“

Je to od ní milé. Vyřešila za mě největší nepříjemnosti – punčochy a zip vzadu na šatech – a odešla, abych se mohla sama převléknout do noční košile. I v mém věku je důležité zachovat si sebeúctu a jistý stupeň samostatnosti. Stále mám svou důstojnost. Ten prohřešek s rozmazanou rtěnkou jí prominu.

Když se vrátí, už sedím v posteli v noční košili a opírám se zády o polštář, na tváři se mi leskne tenká vrstva masti na vemena. Obě ruce natáhnu za šálkem teplého kakaa. Ne že bych se bála, že ho neudržím v jedné ruce, jen nechci riskovat. A to zjevně nechce ani Candice – šálek naplnila pouze do tří čtvrtin. Zadívám se jí do tváře a žasnu, že i v tak pokročilé hodině vypadá svěže. Už to její bezvadně upravené obočí mi vyráží dech. Často mi opakuje, že obočí je nejdůležitější součástí obličeje.

Přejde směrem k mému toaletnímu stolku a vezme do ruky zarámovanou fotografii. „Co je to za krasavici?“ zeptá se mě.

Tu fotku jsem vystavila na stolek dnes ráno. Chtěla jsem si připomenout, jak mi lichotilo, když se za mnou kdysi otáčeli muži. „To jsem přece já. Nepoznáváš mě?“

Přiloží mi obrázek ke tváři a uznale vydechne. „Byla jsi kočka, Jenny. Zamlada jsi určitě odháněla nápadníky jak mouchy.“

Skromnost mi brání, abych to přiznala nahlas, ale není daleko od pravdy. Často přemýšlím, jestli by se můj život ubíral jiným směrem, kdybych vypadala jako zadek autobusu.

Vrátí fotku na toaletní stolek a pohledem zavadí o lesklou dřevěnou krabičku. „Ani tohle jsem ještě neviděla.“ Uvolní západku a zvedne víko. Mezi zvědavostí a drzostí je tenká hranice.

„Přines ji sem, drahá.“

Popadne krabičku, přejde k posteli a posadí se na prošivanou příkrývku. „Je nádherná, Jenny.“

Těší mě, že oceňuje vysokou řemeslnou kvalitu ozdobné krabičky, ale pro mě je vzácná zejména tím, co ukrývá uvnitř. Nejsou to šperky, ale vzpomínky na celý můj život.

Candice do ní bez dovolení strčí ruku a vyndá dřevěnou sošku dívky, která s rozevřenou náručí objímá prázdný prostor. Když ji začne převracet v prstech, zpozorním.

„Nechybí té sošce kus?“

Usrknu si kakaa. „Chybí.“

Nic víc nedodám a Candice si znovu prohlíží krabičku, chvíli se v ní přehrabuje, nakonec vytáhne narůžovělý žilkovaný kamínek z daleké pláže, kde jsem nebyla už tak strašně dlouho. Nastavím ruku a ona mi ho vloží do dlaně. Důvěrně známý oblý tvar kamínku mě uklidní, ale zároveň oživí bolestné vzpomínky. Slíbila jsem, že ho budu hlídat jako největší poklad, a slib jsem dodržela. Dodnes ho mám.

Candice si prohlíží staré dopisy, fotografie, zažloutlé novinové výstřižky. Vezme do ruky dvousloupcový článek, který jsem uklidila do krabice teprve před několika měsíci. Papír je ještě bílý, inkoust zatím nevybledl. Letmo zahlédnu palcový titulek, a přestože jsem ho už viděla mnohokrát, stále mnou otřásá. Je to pouze jedno slovo: *Vyvraždění*.

Přimhouřenýma očima proletí článek. „Proč ho máš schovaný?“ zeptá se.

Výstřižek jí vezmu, přeložím ho na polovinu a zhluboka se nadechnu. „Candice, chtěla bych tě požádat o laskavost.“

„Ano,“ přikývne vesele. „O co jde?“

Říká to tak bezstarostným tónem, jako by se domnívala, že ji poprosím, aby zaběhla do pekárny koupit čerstvý chléb. Jenže za chvíli zjistí, že jde o něco vážnějšího. Mnohem vážnějšího.

KRABIČKA VZPOMÍNEK

„Potřebuji vyřešit jistou záležitost, ale sama to nezvládnou. Musí mi pomoci někdo, komu důvěřuji. Doufám, že když ti odvyprávím svůj příběh, pochopíš, jak je pro mě důležité, abych se na tu cestu vydala.“

„Na cestu? Jakou cestu?“

„Mám poslední možnost, abych se jednou provždy vyrovnala s minulostí.“ Chytím ji za ruce a stisknu jí je takovou silou, až mi zbělají klouby. „Prosím tě, Candice, řekni, že pojeděš se mnou.“

2

1940

Jenny Tannerová chytila chlapce za buclatou ručičku. Ve studené dlani jí připadala jako měkký bochník těsta. Povzbudivě se na něj usmála. „Louisi, netvař se tak smutně. Nikdo si nás nevybere.“

Přes střešní okna pronikaly do kulturního střediska teplé sluneční paprsky. Sál se hemžil desítkami evakuovaných, někteří plakali, jiní se strkali a potáceli, další zírali s vytřeštěnými očima na dlouhý stůl plný ovocných koláčů a sklenic teplého mléka. Neklidná atmosféra jen zvětšila Louisovy obavy.

Jenny kývla hlavou směrem ke stolu. „Nedáš si koláč?“

Chlapec zkrivil rty a zakroutil hlavou. „Nemám hlad.“

„Musíš mít přece hlad. Už tři hodiny jsi nejedl.“

„Je mi špatně. Chci jít domů.“

Jenny si povzdechla. „Pamatuješ, co jsi slíbil mámě? Řekl jsi, že budeš statečný. Dal jsi jí čestné slovo,“ zdůraznila vážně. Zadívala se mu do uplakaného obličejce. Nosík měl posetý pihami, červené uši mu trochu odstávaly. Před několika hodinami se rozloučili s matkou. Bylo to nesmírně těžké a zdrcující. Jenny by se nedivila, kdyby to chudákovi Louisovi způsobilo trauma na celý život. Mámě se obdivuhodně dařilo maskovat její smutek a žal, ačkoli Jenny bylo jasné, že by se nejraději zhroutila na zem a srdceryvně se rozplakala. Syna objímala tak pevně, až mu zfialověly tváře a musel ji přiškrknutým hlasem poprosit, aby ho už pustila. Další záchvat pláče spustil ve chvíli, kdy se dozvěděl, že si může

KRABIČKA VZPOMÍNEK

vzít pouze jednu hračku. Vybral si paní Nesbittovou, jednoookou plyšovou medvědici, se kterou spával každou noc, a svým malým nosíkem se jí otíral o ucho, dokud se nepropadl do říše snů. Jeho druhý nejoblíbenější společník, zajíc Peter, kterého mu uháčkovala Jenny, když se narodil, se tak stal první obětí války a Louis dělal neskutečný cirkus, že ho musí nechat doma.

„Žádám tě jen o jedno, Jenny,“ řekla její máma. „Zůstaňte spolu. Ať se děje cokoli, zůstaňte spolu.“

Jenny se musela strašně ovládat, aby si udržela kamennou tvář. „Ale co když...“

„Žádné *co když*,“ rázně ji umlčela máma. „Nechci slyšet ani slovo.“ Zakryla si uši a zakroutila hlavou.

Když k nástupišti na nádraží přijel vlak, Louis objal mámu kolem nohy a nechtěl ji pustit, takže s ním kulhala po refýži a vláčela ho za sebou. Jenny nastoupila do vlaku jako první a napřáhla ruce, aby jí máma podala chlapce, kterého si mezitím sundala z nohy.

Věděla, jak to bylo pro mámu těžké, když se jich měla vzdát. Před sedmi měsíci Connie Tannerová odolala první vlně evakuace, jenomže s každým dalším měsícem Hitlerova armáda postupovala, takzvané Podivné válce odzvonilo, a ona nakonec musela uznat, že na venkově budou děti ve větším bezpečí.

Jenny cítila, že ji bratr zatahal za rukáv. „Co zase?“ zeptala se rozrztitě a upírala přitom pohled na pracovníka ubytovacího úřadu s psací podložkou v ruce.

Louis ukázal na své kalhoty. Mezi nohama měl tmavou skvrnu.

„Ach, Lou, proč jsi mi neřekl, že potřebuješ na záchod?“

„Nevěděl jsem, kde je.“

„Zeptali bychom se.“ Kousla se do jazyka, aby bratra neplísnila až příliš. „Podej mi kufr. Musíme tě převléct. Nikdo se neujme malého chlapce, který se počůrává do kalhot.“ Snažila se mluvit uvolněným tónem, ale moc se jí to nedařilo.